



BÓLAJAK BOSHLANGÍCH SINIF ÓQITUVCHILARINING MANTIQUIY TOPSHIRIQLARNI ÓRGATISHIDA AKTDAN FOYDALANISH

Kalekeeva Sarbinaz Turkmenbaevna
Ajiniyoz nomidagi NDPI tayanch doktoranti

Annotatsiya: *Bu maqolada har bir bólajak boshlangích sinf óqituvchilariga AKT dan foydalanib, dars ótishida Plickers dasturidan qanday foydalanish mumkinligi kórsatib berilgan.*

Аннотация: *Эта статья показывает каждому будущему учителю начальной школы, как использовать Plickers в своем обучении ИКТ.*

Abstract: *This article shows every prospective primary school teacher how to use Plickers in their ICT teaching.*

Kalit sózlar: *AKT, Plickers.com sayti, javob varaqalari, Plickers ilovasi*

Har bir bólajak boshlangích sinf óqituvchisi ijodkor bólishi va u har bir darsiga puxta tayyorgarlik bilan kelishi kerak chunki, har bir darsda takrorlanadigan birxillik óquvchining fanga qiziqishini susaytiradi va natijada dars samaradorligining pasayishiga olib keladi.

Hozirgi vaqtda talim jarayonlarini bevosita axborot kommunikatsiyasi vositasi asosida tashkil etish davr talabiga aylanmoqda. Barcha umumtalim fanlarining turli bólimlariga oid nazorat testlarini kompyuter yordamida tuzish mumkin lekin bu testlarni dars davomida óquvchilarga test yozilgan varaqlarni tarqatmagan holda olish imkoniyati mavjudligini har bir bólajak boshlangích sinf óqituvchisi bilib olishi kerak. Bu nazariy olgan bilimlarini maktab óqituvchisi bólgan vaqtda amaliy bajara olishi uning darsda vaqtni tógri taqsimlay olishiga va óquvchilarning bilimini tez vaqt oraligida baholay olish imkoniyatini yaratadi. Bunday testlarni kompyuter dasturlaridan biri Plickers dasturi orqali tuzish mumkin.

Eng avvalo, Plickers dasturidan qanday foydalanish kerak? Buning uchun bizga internet tarmoígiga ulangan kompyuter, javob varaqchalari, telefon, videoproektr yoki elektron doska kerak bóladi. Eng avvalo internet brauzerlaridan birini tanlaymiz masalan, *Google chrom*. Qidirish maydoniga *Plickers.com* deb saytning nomini yozamiz va quyidagicha ishchi oynasi paydo bóladi (1-rasm) va biz bu saytga azo bólishimiz kerak buning uchun **Sign in** tugmachasini bosamiz(2-rasm). Bu yerda biz Google akkauntimiz bilan a'zo bólishni tanlagan vaqtimizda, agar telefonimizda qanday akkaunt bilan foydalansak, shu akkaunt kiritilishi kerak bóladi(3-rasm).



1-rasm



2-rasm



3-rasm

Akkaunt orqali kirgandan keyin, dasturning ishchi oynasi paydo b'oladi. U yerdan chap tomondagi oynadan **New class** buyrug'ini tanlaymiz. Paydo b'olgan muloqot darchasiga sinflarni ketma - ket kiritishimiz kerak. Biz agar 4 ta sinfni o'qitadigan b'olsak 4 tasini ham kiritishga b'oladi va **Create class** tugmachasi bosiladi (4-rasm). Natijada 2-a sinf yaratildi yozuvi paydo b'oladi. Bu yerdan **Add students** tugmachasini bosamiz (5-rasm) va bu sinfga o'quvchilar ismi va shariflarini kiritamiz (6-rasm). Bu yerda 2 oyna bor. Chap tomondagi oynaga yozsak, o'ng tomondagi oynada k'orib turishimiz mumkin. **Next** tugmachasi bosiladi. Paydo b'olgan oynachadan bizlar qaysi o'quvchiga qaysi javob varaqasini berishni bilib olsak b'oladi yani, dars jarayonida q'ollanganimizda birinchi javob varaqni Umidaga, ikkinchisini Shaxnozaga va boshqa o'quvchilarga ham tartib raqamidagi javob varaqlarini berishimiz zarur (7-rasm). Asosiysi adashmay berish kerak.



4-rasm



5-rasm



6-rasm



7-rasm

Agar adashib qolgan taqdiringizda sinfni tanlaysiz va **Print roster** (8-rasm) tugmachasini bosasiz shunda qaysi o'quvchiga qaysi javob varaqni berish kerakligini oson bilib olishingiz mumkin (9-rasm). Agar kerak desangiz, qo'g'ozga chiqarib olishga ham b'oladi.



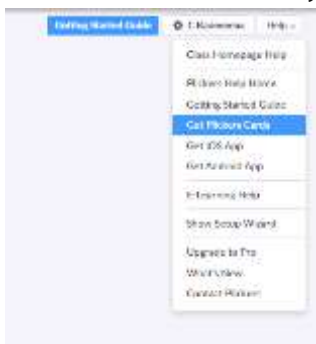
8-rasm



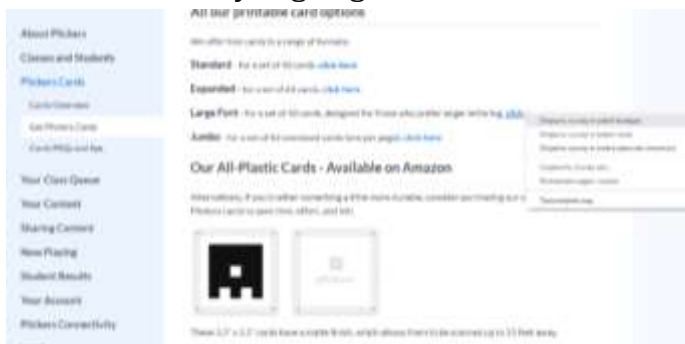
9-rasm

Mana shu tarzda sinflar shakllantiriladi va qolgan sinflarning ham o'quvchilarini shu tarzda yaratib chiqish kerak.

Endi har bir o'quvchining javob varaqlarini olish kerak. Buning uchun ong va yuqori qismida **Help**→**Get plickers cards** tanlanadi (10-rasm). Natijada paydo bo'lgan oynadan **Large font** satrini tanlasangiz, A4 formattagi varaqqa 2 ta o'quvchining javob varağını chiqarib berishi uchun (11-rasm). Boshqa qatorlarni tanlash oz ixtiyoringizda. Agar bir varaqni bir o'quvchiga katta qilib chiqarib bermoqchi bo'lsangiz **Jumbo - for a set of 63 oversized cards (one per page)** satrini tanlasangiz bo'ladi. Tanlagan qatorimiz oxirida **click here** yozuvining ustiga kursorni olib borib, sichqonchamizning ong tomonini bosamiz va javob varaqlarni olish imkoniyatiga ega bo'lamiz.



10-rasm

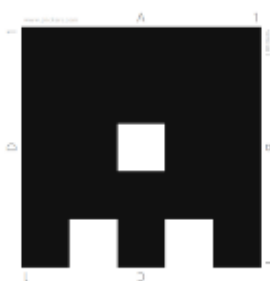


11-rasm

Natijalarni qog'ozga chiqarish uchun avval javob varaqlarni saqlab olamiz. Qog'ozga chiqargandan song dars jarayonida bolalarga tarqatganda javob varaqida 1 soni k'orsatilgan bo'lsa(9-rasm) 1-o'quvchiga va hakazo tarqatish kerak. Xato berib qoyishga bo'lmaydi.



12-rasm

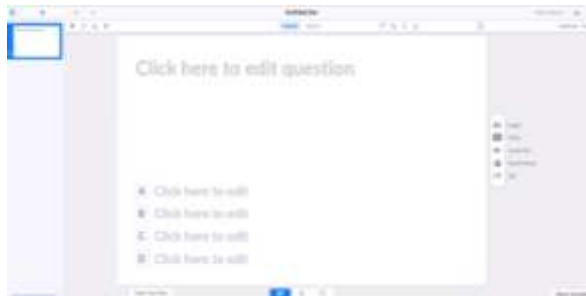


13-rasm

Endigi navbat o'quvchilarga test tuzish jarayoniga keldi. Testlarni ham shu dasturda tuzishimiz kerak. Buning uchun 2-sinf Matematika darsligidagi Qiziqarli va mantiqiy topshiriqlar mavzusi misollarini tanladik. Albatta siz qaysi fandan bo'lsa ham bu usullardan foydalansangiz bo'ladi.



Buning uchun dasturning chap yuqori tomonidagi *New set* buyrug'ini tanlab olamiz. Paydo b'olgan oynaga testlarimizni kiritib boshlasak b'oladi. Nafaqat s'oz balki rasm, video, giflarni q'oyish imkoniyatiga ham egamiz (14-rasm). Shuningdek, matematik formulalarni ham kiritish mumkin. Savol q'oshmoqchi b'olsak chap yuqori qismidan + belgisini bosish kerak b'oladi. Savol tuzayotganda t'og'ri javobni ham belgilab ketish kerak (15-rasm). Javoblarni faqat 4 variatda emas balki ha yoki yo'q variantda ham tuzishga b'oladi.

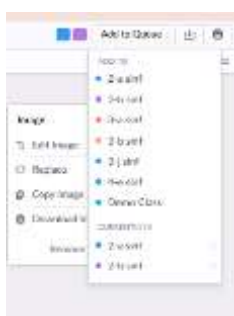


14-rasm



15-rasm

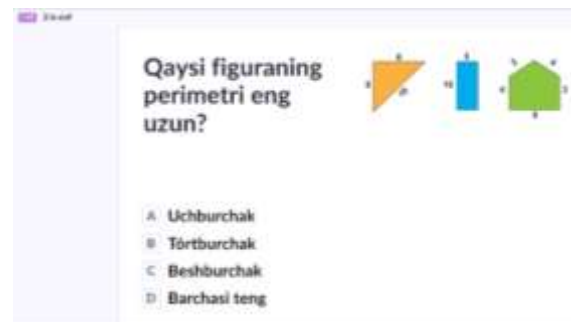
Endi bu testlarni qaysi sinflarga olmoqchi b'olsak, shu sinflarni belgilab ketish kerak b'oladi. Buning uchun yuqori o'ng qismida *Add to queue* b'olimidan sinflarni tanlaymiz. Bizda 2 sinflar 2 ta b'olngandan keyin *Add to* b'olimidagi a va b sinflarni tanladik va biz tanlagan sinflar shu yerda pastidagi *Currently in* b'olimidan k'orindi (16-rasm).



16-rasm



17-rasm



18-rasm

Dars jarayonida foydalanish uchun bizga telefon kerak b'oladi. Telefonimizga *Pickers* ilavasini o'rnatib olamiz. Bizdan azo b'olish kerakligi s'oraladi va shu vaqtda biz avval test tuzib boshlagan vaqtda qanday akkautdan foydalangan b'olsak, shu akkauntni yozishimiz shart. S'ong bizlar yaratgan sinflar paydo b'oladi (17-rasm). Bundan biz qaysi sinfga test olmoqchi b'olsak, shu sinfni tanlaymiz. Masalan, 2b sinfni tanlasak, bu yerda biz shu vaqtgacha boshqa sinflarga ham yaratgan testlarimiz kelib chiqadi. Biz o'zimizga kerak testni tanlab olamiz. Shu vaqtda bizning kompyuterimizda ham xuddi telefonimizdagi test hosil b'oladi (18-rasm). Agar kompyuter videoproektr yoki televizorga ulangan b'olsa, o'quvchilar testni barchasi k'ora oladilar. Endi o'quvchilar oldindan tarqatib berilgan javob varaqlarini foydalanish vaqti keldi. O'quvchilar qaysi variantni t'og'ri deb hisoblasa, shu variantni yuqoriga q'oyib o'qituvchiga k'orsatishi kerak (19-rasm). Rasmdan k'orinib turganidek, o'quvchining

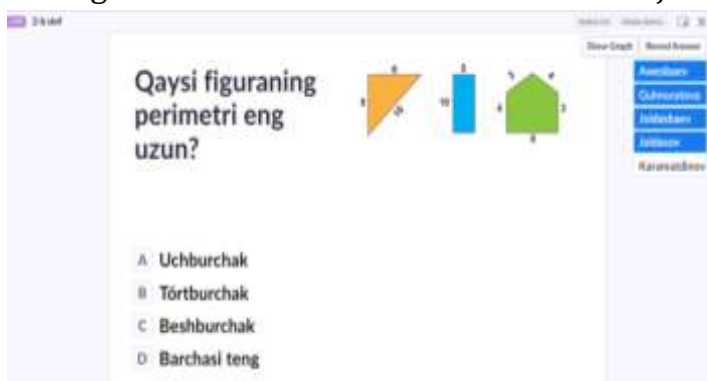


sharifi oldida yashil yonib tursa, bu óquvchi savolga tógri javob bergan, qizil yonib tursa esa xato javob berganligini bilib olishga bóladi.



19-rasm

Óquvchilar bajarib bólishgach, óqituvchi telefonda pastda joylashgan katta yumaloqni bosadi va óquvchilarning ismlari óng tomonda kórinib boshlaydi (20-rasm). Endi óqituvchi telefon orqali óquvchilar kórsatayotgan javoblarni aniqlaydi. Barcha óquvchilarning javoblarini tushirib bólgach stop tugmachasi bosiladi. Qaysi javobga necha odam javob bergani kórinib turadi. Keyingi savolga telefon orqali ótsak, óquvchilarga ham shu savol kórinadi. Shu tarzda javoblarini yana olish mumkin.



20-rasm



21-rasm

Bu test olish jarayoni yakunlangach shu vaqtning ózida olgan reyting balini kórish imkoniyatiga ega bólish mumkin. Undan keyin Boshlang'ich ishchi maydonga ótamiz va **Scorosheet** bólimini tanlasak, sinflarning róyhati va óquvchilarning tóplagan bali kórinadi. Bu natijalarni kompyuterimizga saqlab olishga bóladi (21-rasm).

Xulosa qilib shuni aytish mumkinki, Siz óquvchilardan bir dars davomida ham test olishga ham tekshirishga ham natijalarni yozib ótirmasdan tayyor yuklab va chop etib olish imkoniyatlariga ham ega bólasiz. Axborot kommunikaciya texnologiyalarini dars ótish jarayonida mohirona qóllay olishingiz bu sizning vaqtingizni tejash shuningdek, vaqtingizni unumli sarf qilishingiz bilan ham ahamiyatlidir. Shuningdek, hozirgidek texnologiya rivojlangan bir paytda AKTdan tógri foydalana olish bu-davr talabi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR



1. David Kent. Plickers and the pedagogical practicality of fast formative assessment. Teaching English with Technology journal on page 90-104 2019y.
2. L.Orinbaeva, Sh.Ismailov hám basqalar. Matematika 2 klass ushın sabaqlıq 187-188-sahifalar 2021.
3. <http://www.teachaholic.pro>
4. <http://www.plickers.com>
5. <http://expert.itmo.ru/plickers>